

Constantinov, Valentin (Kisinyov, Moldovai Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete): *Bethlen Gábor külpolitikájának hatása Moldvára a harmincéves háború kezdetén*

Általában úgy tartják, hogy az Oszmán Birodalom nem vett részt a harmincéves háborúban. Ezt az állítást azonban árnyalni kell, ugyanis Isztambulban is érdekeltek voltak az Oszmán Birodalom gyengítésében, ugyanakkor maga Bethlen Gábor sem lépett ki a török fennhatóság alól. A magyar királyság újraélesztése, élén a Porta egy vazallusával, mind a Habsburg Birodalmat, mind a Lengyel Királyságot nyugtalanította. Az erőegyensúly felbomlásának a veszélye állt fenn, amely a lengyel politikai elit számára elfogadhatatlan volt.

A Lengyel-Litván Nemesi Köztársaság sem vett részt a háborúban. Az egykor lengyel birtokban levő Szilézia bekebelezésének lehetősége azonban csábítónak tűnt a nagyravágyó lengyel király, III. Zsigmond számára. Ugyanakkor a király engedélyezte a Habsburg császárnak, hogy lengyel területről zsoldosokat toborozzon, akik az Erdély elleni támadásukkal rákényszerítették Bethlent a hazatérésre, ezáltal pedig Bécs felszabadult a rá nehezedő ostrom alól.

Innen ered a lengyelek gyanúja Bethlen Gábor koronaszerezési terveit illetően, de a fejedelem ellenszenvé is a szomszédos királysággal szemben, mivel segítették a Habsburg császárt és kényszerítették őt, hogy felhagyjon Bécs ostromának a folytatásával.

Az 1619-ben Moldva trónjára került Gaspar Graziani köztudottan a Habsburg Birodalom és a Lengyel-Litván Nemesi Köztársaság pártján állt. Az uralkodó feladata a kozákok és tatárok lengyel, valamint török területre való betörésének a megakadályozása lett volna. Trónfosztásának oka az európai politikai színpad főszereplőinek diplomáciai ügyeibe való beavatkozása volt.

Sorsát az erdélyi fejedelem törökökkel folytatott levelezésének az elfogása és a lengyeleknek való továbbítása pecsételte meg. Lengyel támogatást kért, amelyet a tisztségviselők meg is adtak neki. A lengyel kancellár és hetman hadjáratot indított Moldva ellen, azonban 1620 őszén Cecoránál vereséget szenvedtek.